

199-223 = 25 drg.

SISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

A kiadóhivatalban átvéve:
Egy évre 10 kor.
Félévre 5 "
Helyben házhoz hordva:
Egy évre 20 kor.
Félévre 5 "
Háza postán szállítva:
Egy évre 24 kor.
Félévre 6 "
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelent minden nap, ahétvé és
Ünnep estén aznap kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XII. évfolyam 199. szám.

Nagyvárad

Péntek, 1916 szept. 1.

Herkulesnél visszavertük az oláhokat.

Keleti harctér. Budapest, augusztus 31. (Hivatalos.) A Herkulesfürdőtől keletre fekvő magaslatokon román támadásokat visszavertünk. A csiki hegyekben küzdő cs. és kir. csapatok s Csikszeredától nyugatra fekvő magaslatokon levő új állásokba vonultak. Egyébként a magyar harcvezetés a helyzetben lényeges változás nem állt be. Az ellenség tüzérése számos helyen fokozott tevékenységet fejtett ki.

Olasz és délkeleti hadszíntér. Budapest, augusztus 31. (Hivatalos.) Jelentős esemény nem történt. Hófer. (Min. eln. sajtóosztály.)

Románia nem támadja meg Bulgáriát.

Budapest, augusztus 31. (Saját tudósítónktól.) Bukarestből jelentik: Románián keresztül nagy orosz erők nyomulnak Dobruzsába Ruscsuk felé. Románia nem támadja meg Bulgáriát, azt majd az oroszok végzik el.

A román király és a hadüzenet.

Budapest, augusztus 31. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: A koronatanácsot megelőzőleg a román király fogadta a központi hatalmak követeit és kijelentette, hogy semmi esetre sem egyezik bele abba, hogy Románia a központi hatalmak ellen hadba szálljon.

— Képes volnék inkább lemondani, mintsem háborút viseljek a központi hatalmak ellen!

Ezt mondta a román király és most joggal várhatnók a lemondását, ha nem Romániáról volna szó.

Párisban lehültek a kedélyek.

Budapest, augusztus 31. (Saját tudósítónktól.) Zürichből jelentik: Párisban keddre teljesen lehült az a bizakodó hangulat, a melyben ringatták magukat a franciák a román hadüzenet nyomán. A franciák azt hitték, hogy a románok csak az osztrák és magyar fegyverekkel találják szembe magukat és nem számítottak arra, hogy Németország is megüzeni a hadat Romániának.

A román király megtagadja a családját.

Genf, augusztus 31. Bukarestből táviratozzák a Fournier-ügynökségnek: Ferdinánd király a döntő koronatanács előtt kijelentette, hogy ő nem Hobenzollern, hanem román hazafi, aki a koronatanács többségének döntését feltétlenül tiszteletben fogja tartani és a dinasztikus érzsékek teljesen ki vannak küszöbölve.

Visszautasított rajtaütések.

Berlin, aug. 31. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér.

Az Armentieri felett és alatt buzgó arcvonalszakaszon az ellenség élénk tevékenységet fejtett ki. Heves tüzeléssel megkísérelt rajtaütések kapcsán előremenő felderítő osztagait visszautasítottuk. Poelinecourt-nál (Arrastól északra) egy német járőr az angolok árkában több foglyot ejtett. A Somme mindkét oldalán a tüzérharc továbbra is nagy heveséggel folyik. Utólagos jelentés szerint tegnap reggel Martinpuibhól délre elveszett az ellenséges állások felé előugró egyik árkunk. A Maas területén Fleury mellett vívott kisebb kézigranátharcoktól eltekintve, nyugalom uralkodott.

Tüzérségi harcok az orosz fronton.

Keleti harctér.

Rigától nyugatra a dűnaburgi hídfőnél a Stoched ivben Koveltől délkeletre Lucktól délnyugatra és Botthmer gróf tábornok hadseregének egyes szakaszain élénk tüzérségi harcok folytak.

A Kárpátokban a Kukul hegy elfoglalásánál egy tiszti és 199 főnyi legénység jutott fogságunkba. Az ellenség ellentámadásait itt visszavertük. A lucki és toronyi katonai telepek elleni támadás alkalmával ellenséges repülőket lelőttek egy harmadikat augusztus 29-én Listopodynál (a Berezina mellett tettük harképtelenné).

Balkáni harctér.

Jelentős esemény nem történt.

Lindendorf első főszállásmester.

A németeket Szardiniára internálják.

Budapest, augusztus 31. (Saját tudósítónktól.) Lugaróból jelentik: A hadüzenet után Olaszországban maradt német alattvalókat Szardínia szigetére internálták.

OBERBAUER A. UTÓDA

BUDAPEST, IV., VÁCI-UTCA 41. a legjobb
hírnévnek örvendő és legre-
gibb egyházi szerek, ruhák, zászlók stb. gyára. Árjegyzék
kivánatra ingyen és bérmentve. Telefon szám 167-43.

A brassói pénzügyigazgatóság Nagyváradon.

Egyre érkeznek a menekültek.

Gondoskodjunk az átutazók élelmezéséről.

Az utcákon mindenféle idegen embereket, idegen arcokat látunk, amelyeken azonban sehol sem találunk ijedséget, minden egyes erdélyi menekült szeméből a legnagyobb nyugalmat és a jövőbe vetett bizalmat olvassuk ki.

Erdély felől, az oláh határ minden részéről jönnek az oláh bető-és elől menekültek, akik átmenetileg kénytelenek ott hagyni tűzhelyüket. A vonatok szakadatlanul hozzák őket, nap mint nap, sok száz állapodik meg Nagyváradon, de nagy részük még megy tovább az ország belsejébe. Nagyváradra tuluyomó részben olyanok jöttek, akiknek van valakijük a városban, azonban nagyon sok azon magyar, székely és szász menekült száma, akik minden segítség nélkül állottak megérkezésükkor.

Lukács Ödön polgármesterhelyettes az első naptól kezdve nagy apparátussal fogott a menekültek elhelyezéséhez és ellátásához. A szállodák hamarosan megteltek menekültekkel, az előkelőbb családok igen sok helyet elfoglaltak. A hatóság összeíratta az üres lakásokat, amelyek a városban találhatóak voltak. Kemény Ignác rendőrkapitány tegnap egész nap a menekültek elhelyezésével volt elfoglalva.

Tegnapelőtt Nagyváradra 134 olyan menekült érkezett, akik minden fedél nélkül állottak és elhelyezésre szorultak. Tegnap 155 ilyen menekült érkezett és pedig: 21 Tócsavárról, 42 Petrozsényből, 14 Vulkánról, 5 Nagy-Szebenről, 9 Csíkszeredáról, 7 Maroshévízről és 10 Brassórol.

Egész nap serényen folyt a munka, a szegényebb emberek részére pillanatnyi segítséget osztottak ki és pedig a felnőttek 62 fillért, a 8 éven aluli gyermekek pedig 31 fillért kaptak. A rendőrség a tegnapi nap folyamán 26691 koronát osztott szét a szegény menekültek között. Hönig Mór várbeli kántinos 100 koronát juttatott Kemény kapitányhoz ezen célra, hogy valláskülömbőség nélkül osszák szét a menekültek között.

Tegnap délután megérkezett Nagyváradra a brassói pénzügyigazgatóság is, amelynek kincstári vagyonát a nagyváradai pénzügyigazgatóság vette őrizetbe. A beszélgetéshez Rész Bertalan rendőrkapitány lett kiküldve a felügyelet ellátására.

A brassói pénzügyigazgató délután látogatást tett a város vezetésénél, amikor a pénzügyigazgatóság elhelyezését beszélte meg. A pénzügyigazgatóság a Körös-utcai Bottó féle házban kapott szállást.

A városi tanács intézkedése.

Tegnap délelőtt, éppen a tanács alatt érkezett Rimler Károly polgármesterhez a belügyminiszter távirati értesítése, hogy a katonai hatóság által stratégiai okokból kiűrt erdélyi részekből tegnap és ma mintegy 200 vonattal utaznak menekültek Nagyváradon keresztül. A miniszter felhívja a

polgármestert, hogy a szegény menekültek élelemmel való ellátásáról gondoskodjék.

A város tanácsa azonnal intézkedett, hogy szegény magyar véreink, akiket a háboru kiűzött békés otthonukból, kellőleg elláttassanak élelemmel a nagyváradai vasútállomáson, akik pedig Nagyváradra vannak irányítva, kellőleg elhelyeztessenek.

A polgármester a dolgot megtárgyalta dr. Cziffra Kálmán főispánnal is, aki a legmesszebbmenő támogatásban részesítette a városi tanács hazafias és humánus munkáját.

A közönség a menekülteknek.

Nagyvárad város közönsége a legnagyobb részvétellel van áttelva a szegény menekült véreink sorsa felett.

Tekintettel a menekültek nagy számára, a városi tanács emellett, hogy a város részéről is történt intézkedés élelemmel való ellátásukról, kérelmet intézett a város jótejkony szívé, áldozatkész közönségéhez, hogy a menekültek részére élelmiszereket adományozzanak, nehogy egyetlen menekült is esetleg élelem nélkül maradjon.

A kérelem a következő:

Kérem a város közönségéhez!

Erdélyből jövő magyar testvéreink több vonaton szeptember hó 1-én déli 12 óráig állandóan Nagyváradon keresztül utaznak, a részükre megállapított helyekre. E tömeges átvonulás folytán Nagyvárad városára hárul az a kötelesség, hogy szeretett testvérzírót élelmezés tekintetében gondoskodjék.

Ugyanezért azzal a kérelemmel fordulok a város mindenkor a legnagyobb áldozatokra kész közönségéhez, hogy a menekültek élelmezésének ellátása tekintetében a város hatóságának segítségére siessen és pedig olyképp, hogy ki-ki tehetségéhez mérten élelmiszert adományait juttassa el megfelelően becsomagolva a vasuti pályaudvaron a város otlevő megbizottainak, akik azokat a rendeltetési helyükre elfogják juttatni.

Nagyvárad, 1916. évi augusztus 31.

LUKÁCS ÖDÖN, s. k.
polgármesterhelyettes.

A menekültek és a Vörös-Kereszt.

Most, hogy a váradi pályaudvarra tömegesen érkeznek az oláh határról a menekültek, a nagyváradai Vörös-Kereszt Egylet is akcióba lépett. Két nap óta a Jobbkéz hölgyei, élükön Pally Lajosnéval, frissítőkkel, főleg tejjel látják el a menekülteket.

Cziffra Kálmán főispán és felesége, Obrincsik ezredesné, Rimler Károlyné, Balogh Barnáné alezredesné és városunk más előkelő hölgyei majdnem állandóan künn vannak, hogy bajba jutott véreinket mostani nagy szükségükben segítsék. A közönség értesülvén a menekültek nagy szükségéről, mindenféle élelmiszeiket hoz a nyugvállomásra.

Igen szánalmas látványt nyújt a menekültek vonata. Tele gyermekekkel, asszonyokkal. Alig tudtak valamit összeszedni,

ami drágaságuk volt. Az aprójószágokat, csirkét, libát stb. azonban többeknek sikerült összeszedni. Némely vonaton a csirkeolat magát is elhozták. Tejet kérnek mindenütt. Az apró, 2-3 éves gyermekek számára alig tudnak keríteni ebből a ritka élelmiszerből. Mindig kevés, amennyit ki- visznek.

Panaszkodnak, mennyire zsarolták őket. Utközben az oláh falvak népe 1 korona 80 fillérért akart adni egy pohárnyi tejet. A többi élelmiszeikről nem is jó szólni. 20 korona még semmi egy darab sültért.

A városi hivatalnokok a konyhában.

A menekültek számára Nagyvárad város a nyugvó állomásnál tegnap este konyhát állított föl, ahol gulyást főznek a menekülteknek. A városi tisztviselők és az élelmezési ügyosztály tisztviselői készítik a gulyást.

A menekültek a városiól gulyást kenyérrel, vajkenyeret, zöldpaprikát, a kator aságtól tojást és feketakávékat kapnak.

Lukács Ödön főjegyző gondoskodik mindenről. A tisztviselők még éjjel is kint tartózkodnak, várva a menekültek vonatát, hogy azokat ételekkel lássák el a hosszú éhezés után.

Menekülés Brassóból.

Falk Hermann brassói ügyvéd, a császári német konzulátus jogtanácsa tegnapelőtt érkezett Nagyváradra, ahol a Park-szállodába szállt. Felesége a benne és kis gyermeke társaságában fogadta a Tiszántúli tudósítóját s a következő közléseket tette:

— Impresszióm az, hogy politikai és diplomáciai tekintetben minden úgy történt, ahogy a lapok megírták. A román mértékadó körök minket közönségesen becsaptak és hitgettek a legaljasabb módon. Különösen mi láttuk ezt, akik Brassóban összekötésben voltunk a futárokkal, kereskedőkkel, hogy mintha lecsillapodott volna az utolsó napokban a háborus izgalom és a veszedelem.

Az olasz hadüzenetet Németországnak csak vasárnap délután hozták nyilvánosságra. Kétségtelen, hogy laikusok is összefüggést találhattak ebben. A brassói lakosság nagy tömegekben sétált az utcán. Jött az utolsóelőtti vonat a bukaresti menekültekkel. Erdélyi románcok is voltak rajta, azok se hittek a háboru lehetőségében, hogy csak órák választanak el minket a veszedelem kitörésétől. Csak veszedelmesnek mondták a helyzetet. Este a katonaság és a vezérkar Goldbach tábornokkal élén készenlétben volt. A katonai és polgári hatóságok kitűnően megállották helyeiket.

A hadüzenet megtörténte után, amiről csak hírek jöttek, hivatalos értesítés nem érkezett, fél és háromnegyed 10 órakor sürgős forgás támadt. A publikum sejtette, hogy fontos és komoly események előtt áll. Hírek érkeztek, hogy a hadüzenet megtörténte előtt fél órával a románcok a bukaresti gyorsvonatra löttek s a esendőröket megátámadták. A tömösi szorosban a 82. gyalogezred zászlóaljja Steffas őrnagy és Chartmann kapitány vezetésével vitézül megállotta a helyét.

A brassói lakosság nagyszerűen viselkedett egész éjjel. Fejtelenségnek, fegyelmetlenségnek nyoma sem volt. A menekültek vonatánál se verekedés, se tolongás nem történt. A kiűrtökre a katonaság lafoglalta a fogatokat, de a polgári lakosságnak is állott rendelkezésére elegendő alkalmatosság a vonathoz kimenni. Kis talyigákkal, gyerek kocsikkal, apró szekerekkel vitték a bőrön-

döket a vasúthoz, mert nem volt korlátozás abban, hogy mit vihetnek el.

En éjjel után a polgármestertől, Schnell Károlytól, aki akkor még Brassóban maradt telefonon kérdeztem, hivatalosan kiüritik-e a várost! Ő azt felelte: a helyzet komoly, de kiüritési parancs nincs.

Éjjel volt. Az utcákról behallatszott a Háromszéki helyiérdekű vonat zakatolása, mely nagy vasúti teherkocsikat hozott be a városba. Az utcákon gyerekek, felőttek házról házra jártak s felköltötték a lakosokat, hogy készüljön és pakoljon. Hozzám is jöttek diákok. En pakoltam, irataimat a páncélszekrénybe tettem (mi történhetett velük?) s a kiüritési parancs, mely nemsokára megjött, ébren talált. A fél 7-es vonatról lekés-tem, a fél 8 óraihoz mentem ki s fél 11-kor elindultam. Még ekkor is telefonálhattam.

Dicséret illeti a telefonközpontot, amely hibátlanul és készséggel kapesott.

A brassói Máv. állomás főnöksége ele- gendő anyagot és mozdonyt tartott készen- lésben s mint békeidőben, rendszeren közle- kedtek a vonatok. Így menekültem el Bras- sóból fájó lélekkel.

A románok? Brassónak körülbelül egy- harmadrésze román. Ottmaradtak. Az orosz foglyokat elszállították.

A menekülés részleteiről Cziffra Kál- mán dr főispánnak kimerítő közléseket tat- tem, a kit rendkívül szeretetreméltó és ma- gas hivatalához méltó úgy személyi mint hivatali vonatkozásában kimagszó egyéni- ségnek ismerem meg. Igazán gratulálhatok a városuknak, melyben oly kényelmű és világvárosi nivón tartott Park hotelben laktam.

Megalakult az erdélyi menekülők segítő-bizottsága.

Hol helyezik el a menekülteket?

Budapestről jelenti tudósítónk, hogy az erdélyrészi vármegyék menekültjeinek segé- lyezése végett ott tegnap délután megalakult a segélyező bizottság. Az alakulás a kép- viselőház olvasótermében folyt le és meg- jelentek rajta az összes erdélyi képviselők. A megjelentek az értekezlet elnökévé báró Dániel Gábort választották meg. Dániel rö- vid beszédben fejezte ki azt a mélységes fájdalmat, melyet Erdély népével szemben érez a nehéz megpróbáltatások órájában. Ki- jelenti, hogy mindent el kell követni, hogy a menekültek érdekei kellőképpen meg le- gyenek oltalmazva.

Grác Gusztáv bejelenti, hogy Szerényi Józseftől szerzett értesülése szerint a kor- mány az a terve, hogy a menekülteket napi 1 korona segélyben részesíti, holott egy-egy menekült napi élelme is több mint 3 koronába kerül.

Dániel Gábor értesülése szerint a föld- mivelésügyi miniszter kijelentette, hogy a menekülteket a kormány a legnagyobb fokú támogatásban fogja részesíteni.

Schnied Károly száz képviselő panaszolja, hogy a menekülteket utközben igen hidegen fogadták. Sok helyen még vizet sem kaptak. A vendéglősök bezárták ajtóikat sőt egy kolozsvári hordár két üveg sa- vanyuvizért 5 koronát kért.

Polónyi Dezso a menekülők támogatá- sára felajánlja képviselői tiszteletdíját.

Ezután a megjelentek megalakították a menekülők segélyezési bizottságát, kimond- ták, hogy Budapesten központi irodát létesí- tenek. Elhatározták, hogy az érkező menek- ülteket elé a pályaudvarokra két két képvi- selőt küldenek ki. Egyben egy szűkebbkörű bizottságot alakítottak, a mely a kormány- nyal állandó összeköttetésben lesz, a segé- lyezések megtárgyalása végett.

Az alakuló gyűlés után többen felke- resték Tisza István grófot, aki kijelentette, hogy a menekültek a kormány legnagyobb támogatására számíthatnak.

Segnap már megtörténtek az első ada- kozások is a segélyezések iránt. Az ada- kozók névsorát a Magyar Általános Hitel- bank nyitotta meg, mely 100.000 koronát adományozott a segélyezésre.

A menekülők elhelyezése felett a kor- mány már meghozta intézkedését. E szerint a szebeni, alsófehérmegyei menekültek Bács- bodrogvármegyében, hunyadmegyeiek, krassó- szörnyemegyeiek Aradmegyében, a csiki és marostordaiak Hajdu és Szabolcsvármegyé- ben, a háromszékiek Jásznagykun és Békés- megyékben, Brassó, Fogaras, Kisküküllő vármegyék menekültjei pedig Torontál, Osa- nád és Csongrádvármegyék területén nyer- nek elhelyezést.

* **Ujház eladó.** Nyugalmat szerető családnak szép nagy udvarral és minden ké- nyelemmel építve. Van 4 szoba, előszoba, fürdőszoba, pince, külön konyha, nagy ter- rász, villanyvilágítás. Szent László-tértől 6 pernyi gyalogolás. Kedvező feltételek mellett üzletnek is alkalmas. Értekezhetni a tulaj- donosnál, Váradi Zsigmond utca 23.

Megszakadt a diplomáciai összeköttetés

Bulgária és Románia között.

Budapest, augusztus 31. (Saját tudósítónktól.) A Wolff-ügynökség jelenti Berlinből, hogy a berlini bulgár követ hivatalos értesí- tést kapott arról, hogy a szófiai román követ kikérte utlevelét és elhagyta Bulgáriát. Ezzel természetesen Bulgária és Romá- nia között a diplomáciai összeköttetés megszakadt.

A görög király nem fogadta a francia követet.

Budapest, augusztus 31. (Saját tudósítónktól.) Athénból jelentik: A görög király ma a kihallgatáson jelentkezett francia követet egész- ségi állapotára való tekintettel nem fogadta.

Az orosz sereg egyesül a románnal.

Genf, augusztus 31. A Nouvelliste-nek jelentik Odesszából: Néhány nap óta a Liphani — Mamaliga és a Novoszielica — Csernovitz vonalon nagy csapatösszevonások történnek. Min- den husz percben egy-egy katonai vonat indul Bukovinába. Bessarábiában is nagy előkészületeket tesznek az oroszok. Réninél sok pontont vittek, Tulceában ugyanis négy katonai hidat akarnak építeni. Mindezeknek az előkészületeknek az a célja, hogy az orosz hadsereg egyesüljön a románnal.

A román királyné nyilatkozik.

Budapest, augusztus 31. (Saját tudósítónktól.) A bukaresti szikra- távirati ügynökség szerint a román királyné amerikai hírlapíróknak kijelentette, hogy ő és a király nehéz pillanatokat él át.

* Azt hiszik, — mondotta — hogy családi eredetünk és összeköttetésünk befolyást gyakorol magatartásunkra. Ez lévedés. Mi mindenekelőtt Románia boldogulását kívánjuk és csak román érdekeket ismerünk. En és a király egyértelműleg egy nagy Románia után áhítozunk. Anyám születésre néve tisztán orosz vér. A háború kitörése óta Kóburgban tartózkodik, a hol sokat kellett szenvednie a németek bizalmatlansága miatt.

A bolgárok elfoglalták Serrest.

Budapest, augusztus 31. (Saját tudósítónktól.) Athénból jelentik: A bolgár csapatok megszállták Serrest. A lakosság zeneszóval fo- gadta a bevonuló bolgár katonákat.

A konstantinápolyi román ügyvivő.

Budapest, aug. 31. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: Kons- tantinápolyból érkezett jelentés szerint az ottani román ügyvivő haza indul Romániába.

Ullmann Rezső hadseregszállításai.

Felmentették a vád alól.

Megírta a *Tiszántúl* egy nagyobb hadseregszállítási ügyvel kapcsolatban, hogy a királyi törvényszék nem terrorizálható az igazságkeresés nagy és súlyos munkájában, s ha ok lesz rá, a kereskedelmi ügyleteket a maguk sajátosságos természetével és viszonyai szerint fogja elbírálni. Kifejtették azt is, hogy a magyar kereskedelem háborus bajai abból eredtek, hogy a kereskedők a háboruban is tovább eszelekedtek azt, amit a békében, mert törvény ugyan volt a csalások és hamisítások ellen, de azt alig alkalmazták, különösen a nagykereskedővel szemben. Panasz ugyanis nem volt.

A törvényszék tegnap egy kereskedelmi szempontokból elbíráható esetet fejezett be felmentő ítéletével. Ezzel nagy zavarba jönnek azok a turbulens elemek, akik felekezésként szeretnék kijátszani az igazságszolgáltatás pártatlan munkáját, pedig ez még árnyalatát sem mutatta annak, hogy a bűnösben a felekezettel kereste, vagy ezt akarta volna sújtani. Csak a bűnösökkel ítélte el, de ezt aztán tette felekezeti különbség nélkül. Hogy percentuáliter nagyobb számmal szerepelt egyik felekezet az elítéltek statisztikájában, az abban találja a magyarázatot, hogy ez a felekezet foglalkozik tulnyomó részben a kereskedelmi ügyletekkel s csak a pénz az istene.

Azok a támadások tehát, amelyek a törvényszék elnökét érték s dühös kifakadásokat váltottak ki azokból, akiknek okuk van félni és másokat féltetni a törvény igazságos alkalmazásától, ismét szegyeteljes kudarcra végződtek.

Azok a frázisok, amelyek „hullákon való gázolással” vádolták az „új urak” at, akik megszavazták a csendes mulatságot (értjük: a csalásokat, vesztegetéseket, bratizásokat és a közpénztárak meglopását), hiába való förmérvényeknek bizonyultak. Kis gyakorlatos, megvásárolható és prostituált tollak nem tudták megfélemlíteni a törvényszéket beestelen alattomos fanyasgatókkal, sem arra bírni, hogy csak azért is igaztalanok legyenek az ítélezők.

A helyzet, a kereskedelmi jog és üzleti szokások ismeretével született meg ez a legújabb ítélet is, s nem lehet mondani, hogy kedvezett valamelyik felekezettnek, mert nem egyedül áll. Akinek igaza van, annak nincs oka félni — ez a tanulság.

Balás Elemér ötös tanácsa 14 napig tartó tárgyalás után tegnap délután fél 2 órakor hirdette ki Ullmann Rezső nagyváradai nagykereskedő hadseregszállítási pörében az ítéletet.

A törvényszék Ullmann Rezsőt az 1916. évi XIX. t. c. 1. és 2. szakaszába ütköző és a hadviselés ellen elkövetett büntett vádja alól a 326. szakasz 2. pontja alapján felmentette.

A terjedelmes indokolás kiemeli, hogy Ullmann Rezső tagadásával szemben Menkes Lipót élelmezési főtitkár sem állította, hogy Ullmann pénzt adott vagy pénzt ígért volna. A törvényszék a vádat e tekintetben bizonyítottan nem látja. A szállításra vonatkozólag bizonyítottan látta a törvényszék, hogy a szállított cikkek árai meg-

egyeztek az ugyanazon időben fenállott piaci árakkal és a szállított cikkek minősége az akkori viszonyok között kielégítő volt.

Az élelmezési raktár részére szállított kávé glazurozásáról, eltekintve attól, hogy a szállítási szerződés a glazurozást nem zárta ki, a bíróság szakértői vélemények alapján megállapította, hogy ez az eljárás bevett kereskedelmi szokás a kávé konzerválására. A kávé lecsolása pedig csak a mérgezés veszélye esetén történik.

A vádlott és védője, Bodó Mór dr. tudomásul vették az ítéletet.

Farkas István ügyész semmiségi panaszt jelentett be a büntetés megállapítása céljából.

Oláh vandalizmus Predeálon a hadüzenet előtt.

Az „Alkotmány” írja:

Lassanként előkerülnek azok a menekültek, akik utolsó számtanui voltak az oláh határszélén végbement események. Vasárnap délután nagy tömegben érkeztek magyar menekültek Románia belsejéből a predeáli állomásra. Már délelőtt a magyar állomási kirandulások, hogy az oláh közegek késedelmesen végzik az utlevél és vámvizsgálatot. Az udvarias sürgetésre goromba szóval és nem egy esetben tettelegességgel feleltek.

A brassói állomásfőnökségre vasárnap délután felhathor a predeáli államvasuti kirandulástól az a telefonkérelem érkezett, hogy küldjenek vonatot a Predeálban megrekedt magyar alattvalóknak. A brassói állomásfőnök este hat órakor utnak indította a vonatot, amely félhat után érkezett Predeálra. A huszonhét kocsiából álló szerelvényt az első sípárra tolatták és az állomásfőnök, valamint Jódó Endre határrendőrségi fogalmazó, a kirandulás vezetője intézkedtek, hogy a beszállás megkezdődjék.

Ebben a pillanatban — pár perccel félhat óra után — a fegyveres oláh határőrök körülfogták a menekülők tömegét és senkinek sem engedték meg a beszállást. Jódó Endre fogalmazó ekkor egy másik határrendőrséggel az intézkedő román tisztviselőhöz lépett és megkérdezte, hogy miért nem engedik meg az utasoknak a beszállást. A kérdésre — több mint két órával a hadüzenet előtt —

pisztolylövés velt a válasz.

Elsőknek az intézkedő magyar tisztviselők estek el, és a következő percben az oláh határrendőrök a menekültek tömegére

adtak sortüzet.

Rettenetes pánik tört ki az állomáson. A nagy kavargásban a menekültek egy kis részének sikerült a vonatra kapaszkodni, amely sűrű golyózáporban kezdte meg útját. Az állomási épület mögül ugyanis nagy felfegyverzett banda tört elő, amelyben nagy számmal vettek részt oláh sorkatonák és valóságos

ostrom alá fogták az állomásépületet és a csendőrlaktnyát.

A vonat öt kilométernyire az állomáson kívül újból megállt és akik futni tudtak és

akik nem kaptak golyót, azok a sinek között botorkálva igyekeztek a vonat után — az utolsó mentsvár után. Az állomási épület ugyanis nem nyújtott többé védelmet.

Ezt az állomási személyzet is jól tudta és künn a pályán ezért tartották addig a vonatot, amíg azt az oláh tüzéség gránátal nem kezdte löni. Ők maguk azonban a helyükön maradtak, aminek tragikus vége lett.

(Itt tiz sort a cenzura törölt.)

A harminc főből álló derék magyar határkülönítmény felvette a harcot a reájuk tüzelő oláhokkal. Gross őrmester rákiáltott a támadókra:

— Ne löjjetek! Hiszen még nincsen hadüzenet!

Sortüz volt a válasz, mire a bátor magyar csendőrök is megkezdették elkeseredett élethalál harcukat. Háromnegyed hétkor Brassóban már tudták, hogy a predeáli pályaudvaron lövöldöznek. Bury Kornél határrendőrségi kapitány azonnal autójára ült, azt mondván, hogy itt bizonyára az oláhok tülbuzgalmáról lehet csupán az, mert hiszen még hadüzenet nem történt, az volt tehát a célja, hogy az esetet, amely ekkor még csupán „incidens”-nek látszott, elsímitsa Nagy sebességgel sietett autóján, hogy elérje Predeált. Azonban Tömös községen túl, amikor autója fölfelé haladt a szerpentin-úton

az oláhok fegyvertüzébe került.

Kénytelen volt visszafordulni és visszamenni Brassóba. Később Brassóba érkezett három csendőr, akik résztvettek a határmenti összeütközésben és ezek mondták el a predeáli vérfürdő utolsó részleteit.

Egy másik fővárosi lap a következőkben közli az oláh barbárság áldozatainak névsorát:

Szolgálatuk teljesítése közben elestek és áldozatai lettek a román megrohanásnak (ami egy egész órával a hadüzenet előtt történt) a következő magyar alattvalók:

Poché János államvasuti alkalmazott és két fia: ifj. Poché János és Poché Lajos, Fekete Géza, továbbá Kiss Károly, Kónya Dezső, Néhely Ignác, Juhász Béla Máv. alkalmazottak. Rajtuk kívül a predeáli véres éjszaka áldozatai lettek még: Láncoz Béla ezámítsz, Tutsek Margit postamesterő és a kiadó kisasszonya és Rosenberg határrendőrségi tiszt. Fájdalom, a lista még nem teljes ezekkel a nevekkal.

* A nőgyelet választmányi ülése.

A „Biharmegyei és Nagyvárad Nőgyelet” védnökgyeiti és választmányi tagjait van szerencsém a folyó évi szeptember hó 2-ik napján délután 6 órakor a Lujza Otthonban tartandó választmányi ülésre meghívni. Nagyvárad 1916 évi augusztus hó 29. napján. Özv. Des Echerolles Kruspér Sándorné, elnök.

* Gyönyörű rózsás arc a nő legsebb dísz. Az első ránc a szép asszony első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot hogy eltüntethesse. Elég ha-a megbecsülhetetlen Y-PO crémet és szappant használja melytől a bőr visszanyeri ruganyosságát eltünteti a ráncokat, szeplőket, mittesereket, májfoltokat, pattanásokat és bőr vörösséget. Ár 2 K. Kapható: Farkas István „Apoló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Rimanóczy palota.

Mit kell bejelenteni ?

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala a magyar kir. miniszteriumnak ide vonatkozó rendeletei alapján a szeptember hó 1-étől teljesítendő következő bejelentések megtételére hívja fel az érdekeltek figyelmét.

Bejelentendők :

1. Szeptember 1-4-ig a timár telepek nyers és kézzel borkereskedők készletei ;
2. Szeptember 1-4-ig a cukorkészletek azon része mely augusztus hó 15. óta szaporított és a tényleges készlet ;
3. Szeptember 1-4-ig a kereskedőknél raktáron álló gépszij borkészletek ;
4. Szeptember hó 1-4-ig az ásványolaj készletek ;
5. Szeptember hó 1-4-ig a repceolaj készletek ;
6. Szeptember hó 1-4-ig az idevonatkozó rendeletek értelmében a bőripari központnak felajánlhatók a katonai felálbélyegzéssel ellátott bőrök ;
7. Szeptember 1-8-áig az ócska vas készletek ;
8. Szeptember hó 1-8-áig a talpa és bánya fakészletek ;
9. Szeptember hó 1-5-éig a kereskedőknél leraktározott esontkészletek ;

A város lisztellátása.

A főispán és polgármester közbenjárása.

Annakidején említettük, hogy dr. Cziffra Kálmán főispán és Rimler Károly polgármester fővárosi útjának főcélja a város élelmezési ügyének elintézése a kormánytól a kieszközölése főleg annak, hogy ha már nem engedélyezi a miniszter a nagyvárad lakosoknak, hogy a város területén kívül is vásárolhassanak gabonát, legalább a város részére biztosítsák a Haditerményrészvénytársaságtól a közönség részére szükséges gabonát, vagy lisztet.

Ugy a főispán, mint a polgármester tegnap hazaértek a fővárosból. Eljárásuk, fáradozásuk sikerrel járt.

Nehéz és terhes munkát végeztek, mert a közlelmezésnek ahány ága, annyi miniszterium között van megosztva s így sorban kellett az egyes miniszteriumokban, valamint a Hadi Termény részvénytársaságnál eljárni.

Az árpa és zabszükségletre megkapta a város a kiutalást s így az állatokat elláthatja a város.

Tudvalevőleg a bab, borsó és lencsére is elrendelte a kormány a zárlatot, a főispán és polgármester közbenjárására azonban megkapta a város a bevásárlási engedélyt azonnal.

Nagyobb dolgot adott a város lisztellátásának a biztosítása.

A Hadi Termény r. t. ugyanis ragaszkodott ahhoz, hogy augusztus 15. ikével letelet a múlt évi ciklus, amit arról az évről még nem vett igénybe Nagyvárad városa, azt egyszerűen nem is adja ki, hanem már csak az új ciklus terhére utalható ki a liszt.

A főispán és polgármesternek, hosszas felvilágosítás után sikerült meggyőzni a Hadi Termény részvénytársaságot, hogy éppen most, mikor a menekülők ezrei is igénybe veszik a város gandoskodását szükség van Nagyváradnak a megtakarított

lisztre. Így azután Nagyvárad város megkapja mielőbb úgy az elmaradt, mint az ez évre megállapított lisztmennyiséget.

A város által hízalóba vett sertések ellátására szükséges tengerire szíotón sikert a vásárlási engedélyt kieszközölni, csak az a kérdés, hogy hol tudja a város a szükséges tengerit beszerezni.

Most tatarozzák a színházat.

Szinte bizonyos volt, hogy amikor a szini szezon kezdetét hirdeti a hirdető oszlopokon a plakát, akkor felbrod a mérnök hivatal nyári pihenéséből, s elkezd tatarozni a színészek lába alatt. Hogy lássák.

Egész augusztus rendelkezésére állhatott volna, mert hiszen azt az éretlen cirkuszi produkeiót, a mit a műkedvelők végeztek, be is tilthatta volna, s hozzáláthatott volna a tatarozáshoz a színpadban.

Most bontják fel a színpadot, mikor az új tagok szeretnék megtanulni, hogyan kell megállni ezeken a deszkákon a kényes izlésű nagyvárad közönség előtt.

S ilyenkor lábatlankodik a színházban a tatarozó hivatal. Nagy elfoglaltsága mellett ezt hamarabb is meg tehetné volna.

A társulat tagjai közül megérkezett Habár Mihály finom és tehetséges művész-lánya : Habár Szerafin, itt van Biller Irén, az utóán is feltűnést kelt Tarnay Béla a baritonista s itthon van Erdélyi Miklós frissen, színesen, kedvvel, semmit se pihenve. Ma érkezik a többi.

Tűz Körözsgyéresen.

Rémhírek a városban.

Tegnap délelőtt alaptalan rémhírek terjedtek el Nagyváradon. Szájról-szájra járt a hír, hogy Körözsgyéres és Körözstarján községek lángban állnak. A hír forrásának megállapítása után a rémhír még jobban izgatta az embereket, mivel egyenesen a körözstarjáni jegyző tette meg telefonon jelentését az alispánhoz, hogy a két község tényleg lángban áll és hogy a tűz tervszerű gyujtogatásnak a következménye.

A községi jegyző egyenesen az alispánhoz folyamodott és kérte, hogy a nagyvárad tűzoltóság kirendelését kérje meg, mert a községben nem rendelkeznek megfelelő erővel az egyre tovább terjedő tűz megfékezéséhez. Baranyi András főjegyző azonnal telefonon kérte meg Lukács Ödön főjegyzőt az önkéntes tűzoltóság parancsnokát, hogy egy szerkocsit bocsásson a vármegye rendelkezésére.

Lukács Ödön főjegyző azonban azzal az indoklással, hogy Nagyváradon a délelőtti folyamán három tüzeset történt, melynek az a látszata van, hogy gyujtogatás következménye, nem engedte meg, hogy a kocsi kimenjen. Erre a katonasághoz folyamodott segítségért az alispán.

Azonnal utnak indult egy század honvéd Körözsgyéres felé. A katonaság azonban még ki sem érkezhetett a községbe, mert utközben találkozott báró Podmaniczky Károly szolgabíróval, aki már időközben a helyszínen járt és teljesen tájékoztatta magát az ügyek állása felől. A szolgabíró felvilágosítása után a katonaság visszatért Nagyváradra.

Utólag megállapította a hatóság, hogy egy minden komoly alapot nélkülöző rím-hírről volt szó.

Körözsgyéres községében egy gazdasági épületben keletkezett a tűz, mely a nagy szárazság következtében rohamosan terjedt és csakhamar három épület tetején jelent meg a vöröskakas.

A tűz rohamos terjedése kétségbeejtette a lakosságot, amely sokkal nagyobbak láttá a veszedelmet, mint amilyen az tényleg volt. A tüzet azonban csakhamar sikerült lokálizálni s így három épület elhamvadásán kívül más pusztulás nem történt. A kár jelentékeny. A tűz keletkezésének oka még nincs megállapítva. A hatóság a vizsgálatot folytatja.

..HIREK..

* **Biharvármegye és Nagyvárad kormánybiztosa.** A háborus helyzetre tekintettel a kormány megbízta Betegh Miklós drt, Szolnok-Doboka megye volt főispánját, jelenleg a XII. hadtest körletébe tartozó megyék kormánybiztosát, hogy a kormánybiztosi teendőket a VII. hadtest területén is teljesítse. Hatásköre kiterjesztése folytán Biharvármegye és Nagyvárad kormánybiztosa Betegh Miklós dr lett. Az értesítést tegnap kapta meg Miskolczi Ferenc dr, Biharvármegye főispánja.

* **Személyi hír.** Radu Demeter dr g. kath. püspök Biharfüreden tartózkodik, ahonnan hétfőn tér vissza Belényesbe. Biharfüredi tartózkodását egy havasi irtás felhasználása tette szükségessé.

* **A pápa a családok hadifogyokért.** A Vatikán lapja, a római Osservatore Romano jelenti, hogy a németek után most a franciák is hozzájárultak a pápának ahhoz a javaslatához, hogy a legalább tízenyolc hónap óta fogágyban levő és három vagy több gyermekes családapákat Sváje őrizetére bizzák.

* **Katonai kitüntetések.** A hivatalos lap közli, hogy a király legfelső dícsérő elismerésben részesítette ns. Orosz András 7. huszárezredbeli főhadnagyot, Bandl Béla 70. gye. béli főhadnagyot, Mikie Vladimir 70. gye. béli főhadnagyot, Liptai Béla 101. gye. béli főhadnagyot, Herschmann Valter 101. gye. béli tart. hadnagyot és Rósa Emil tart. századost.

* **A hatósági konyha megnyílik.** A város által tervbe vett hatósági kifőző konyha, amely a közönséget olcsó eledellel látná el, tegnap foglalkoztatta a városi tanácsot. Lukács Ödön főjegyző, aki nagy ambícióval készíti elő a már nehéz élelmezési viszonyok között annyira hízagpótló intézményt, részletesen referálta a tanács előtt a kérdést. A tanács az előterjesztést mindenben helyeselte és elfogadta. A hatósági konyha, ha valami rendkívüli körülmény nem jön közbe, mielőbb, valószínűleg még szeptember első felében megkezdheti működését.

*** Szeptemberben nem lesznek esküdtzéki tárgyalások.** A királyi törvényszék esküdtbírósa szeptemberben valószínűleg nem tart tárgyalást. Lehet, hogy egy sajtóper kerül az esküdtzék elé, amely azonban elévült. Ezért a kisorsolt esküdtzeknek nem sok dolguk lesz.

*** Serfőzők, szeszfőzők, malátagyárak figyelmébe.** A m. kir. miniszteriumnak az 1916. évi buza, rozs-, kétszemes, köles, árpa és zabtermésének zár alá vételéről 1916. évi május hó 30. napjának 1756—1916. M. E. sz. a. kiadott rendeletének 11. §-ához képest az 1916—1917. évi termelési időszakban az 1916. évi termésből a serfőzők, szeszfőzők, malátagyárak, valamint gabonát és lisztet feldolgozó egyéb ipari üzemek céljára, ugyiszintén az iparszerű állathizlalás céljára felhasználható gabona-, illetve lisztmennyiségek beszerzése tárgyában a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján fent elősorolt iparágakra vonatkozólag külön rendelkezéseket téve, értesitem az érdekelteket, hogy ezen rendelkezések a rendőrkapitányi hivatal II. emelet 8. szám alatt Horváth Géza rendőrkapitánynál megtudhatók. A rendőrfőkapitányság.

*** A fa- és fémpipari szakiskola elhelyezése.** A nagyvárad állami fa- és fémpipari szakiskola elhelyezését tudvalevőleg akként szándékozott biztosítani Nagyvárad városa, hogy a Rákóczy-uti Markovits házat alakítják át az iskola céljaira, míg a Markovits házban levő honvédképzőiskola parancsnokságot a régi járványkórház épületeiben helyezik el. Ezt az elhelyezést a honvédelmi miniszter is elfogadta. Időközben azonban ez a terv változást szenvedett, mivel a régi járványkórházban katonakórház van elhelyezve s azt nem lehet onnan kitelepíteni, miért is a város felterjesztést intézett a miniszterhez s kérte, hogy a honvédképzőiskola parancsnokság a régi járványkórház helyett az új honvédtüzér lakányában helyeztessék el. A honvédelmi miniszter most értesítette a várost, ezen új megoldásba nem egyezik bele, hanem ragaszkodik azon megállapodáshoz, hogy a honvédképzőiskola parancsnokság a régi járványkórházban helyeztessék el. Így esetleg a szakiskola megfelelő elhelyezése hajótörést szenvedhet.

*** Hétfőn meglesz a marha- és sertésvásár.** A rendőrkapitányi hivatal értesíti az érdekelteket, hogy a város területén uralkodó száj- és körömfájás állati betegség megszűnván, szeptember hó 4-én, hétfőn a rendes szarvasmarha és sertésvásár meg fog tartatni.

*** A szeszese italok maximális ára.** A m. kir. miniszterium által az égetett szeszese italokért (folyadékért) kismérés, vagy kis mértékben való elárúsítás esetében követelhető legmagasabb árak megállapítása tárgyában kiadott 1439—1916. M. E. rendelet 2. szakasza értelmében 1916. évi szeptember 1-től kezdődőleg Nagyvárad város területére az égetett szeszese italok folyó literenkénti kismérésnek vagy kis mértékben leendő elárúsításának legmagasabb árát a következőkben állapítom meg: 1. Szesz legalább 94 százalékos alkohol tartalommal literenként 5 K 20 fill. 2. Szeszből készült közönséges pálinka legalább 30 százalékos alkohol tartalommal literenként 2 K 20 fill. 3. Borseprő, törkö, és különféle gyümölcs-pálinkák legalább 45 százalékos alkohol tartalommal literenként 4 K 30 fill. 4. Rum legalább 50 százalékos alkohol tartalommal literenként 4 K. 5. Likörök legalább 22 százalékos alkohol tartalommal, literenként 3 K 30

fill. 6. Cognac legalább 88 százalékos alkohol tartalommal literenként 4 K. 7. Arrak legalább 50 százalékos alkohol tartalommal, literenként 3 K 80 fill. Ezen most megállapított literenkénti legmagasabb árakon felül minden további legmagasabb áraknak a szerződése a fenti számú rendelet 5. szakasza értelmében kinagást képez és két hónapig terjedhető elzárással büntetendő. A most megállapított literenkénti egységárak a dugaszolt, lepecsételt, vagy lemezzel lezár és az ital megnevezését tartalmazó címlappal is ellátott palackokban, korsókban, vagy hasonló edényekben forgalomba hozandó finomabb minőségű égetett szeszese italokra nem vonatkoznak, mivel ezen zárt edényekben forgalomba hozott finomabb szeszese italok ár megállapítását ezuttal közérdekből szükségesnek nem tartom. Ezen ármaximálási rendeletet folyó szeptember elsején lép hatályba és az érdekeltekkel szál közlöm, hogy ezen ár megállapítás betartásának és betartásának legszigorubb ellenőrzéséről egyidejűleg gondoskodom. Nagyvárad. 1916. évi augusztus hó 12-én. Rimler Károly, polgármester.

*** Beiratás a Patzko zeneiskolájába.** A Patzko zeneiskolában a beiratások d. e. 9-től 12-ig, d. u. 2—6-ig tartanak Tiszsa Kálmán tér, Jakab Mihály-utcán. Október hótól az iskola modern, új helyiségbe költözik, Uri u. 15., főpostával szemben. — Városunk e legrégebben fennálló zeneiskolájában a tanítás mindenben megegyezik az orsz. m. kir. zeneakadémia módszerével. Az eddigi tantervet megtartva, az iskola szerződtette Bodfy J. művészi képzettségű, zeneakadémiát végzett okleveles zenetanárt.

*** Élet a Püspök-füredőben.** Az első sárguló falevel másutt a fűrdőszalon halálát jelenti s amint az őszi szél végigszánt a strandok, eszpalander bokrai között, megszűnik a zajos vidám élet. Nem ugyan ez a mi Püspök-füredőnkben, amelynek híret évről-évre messzebb tájakra viszik szét s mely immár a külföld érdeklődését is magára vonja. A nyári szezon végén új évad kezdődik. A mezői munkák végétével Bihar-, Hajdu és Békés-, sőt a távolabbi vármegyék birtokosai, akik az őszi kellemes időszakára halasztották üdülésüket, örömmel keresik fel a csodálatos erejű forrásokat a Püspök-füredőben, amely ilyenkor a szokottnál is nagyobb kényelmet nyújthat s nagyobb kényelemmel fogadhatja vendégeit. Szobák előzetes megrendelés nélkül is már rendelkezésre állanak s Szept. hó 1-től kezdve a szobárat is 30 százalékkal mérsékeltek. Az államvasutak igazgatóságáról lépések történtek arra nézve, hogy a vonatok közlekedését okt. 1-ig tartásuk fenn a közönség kényelmére. Egri Balog Gábor népszerűvé vált kitérő cigányzenekara hangversenyez. A fűrdőélet látogatottságának magyarázata, hogy a meleg gyógyító forrásokat a tropikus nyári hőségek elműltával sokan kellemesebbnek és hatásosabbnak tartják.

*** Szökés román fogságból.** Temesvárról írják: Az orsoxi katonai hatóságnaál hétfőn négy temesvári vasutas, egy mozdonyvezető, egy szakaszvezető és két kalauz jelent meg, akik elmondották, hogy mitgey államvasuti személyvonat személyzete vasárnap este még román területen tartózkodtak és egyikük sem tudott semmit a román hadüzenetről. Egyszerre csak megjelent a román határrendőrség és mindannyiukat letartóztatták. Az éj folyamán a vasutasoknak alkalmas pillanatban megszökniök sikerült a román őrizetből és szerencsésen át is jutottak a határon. Ma már mindannyian Temesvároán vannak.

*** Poloskairtó MOXIN biztos szer.** Ára 1 korona 80 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B.

*** Beiratás a községi iskolákban.** Nagyvárad város községi elemi és polgári iskoláiban az 1916—17. tanévi beiratások, felvételi, pót- és javító vizsgálatok a már meghirdetett napokon és helyen minden változás nélkül meg fognak tartatni a rendes tanítás azonban ugy az elemi, mint a polgári iskolákban csak szeptember 15-én kezdetik meg. Nagyvárad, 1916. augusztus 31. Réz Mihály, felügyelő igazgató.

*** Forolim a legjobb és legbiztosabb toilette szer** kéz-, láb- és hónalj izzadáellen. Hűsítő! Szagtalanító. Ára 1:20. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczy-ut 7/B.

*** Ötszobás utcai emeleti uri lakás** a Bémer tér torkában kiadó. Bővebbet Cziller-áruházában.

Megbízható ujság kihordónó felvétetik a Tiszántúli kiadóhivatalában.

*** A kávépiacról** közvetlen tudósítás Aszódi Mihály Kossuth-utcai főüzletéből Saspalota: Maximált árak kávékban, késs kiváló finom konzervkávé erős finom zamata, kórházaknak, intézeteknek, gazdaságba és privátházaknak kilója 5 korona 40 fillér, legelsőrendű finom pörkölt kávé kilója 14 korona 40 fillér, kapható régi finom francz-pótkávé, füge kávé, malátakávé és fehérenkorméz, esokoládé, cukorka, konyak, tea, rum, szalámi, liptóitúró, szardínia, édespaprika, málnaszörp és esemegék nagyban és kisnyban kizárólag Aszódinál kapható: Vigyázat csokoládékirály fiókom Rákóczy-ut.

BERLINI VICTORIA
Általános Biztosító részv. társaság.
Elfogad:
ÉLETBIZTOSÍTÁSOKAT,
amelyek háború esetén a biztosítás teljes összegéig érvényesek.
Nagyvárad vezérügynökség:
Rákóczy ut 10. sz. II. em. Telefonszám 641.

*** Beiratás Beyerne Garzo Adél zeneiskolájába.** Nagyvárad és Bihar-megye n. é. közönségének becses tudomására hozom, hogy énekiskolámat zongora és hegedű tanszakkal bővítettem ki. Mindkét tanszékre az orsz. magy. kir. zeneakadémia oklevelével bíró tanerőt sikerült megnyernem és pedig a zongorára Ramasederné Orbán Erzsike okl. zongoratanárnőt, ki dr. Kovács Sándor zeneakadémiai tanárnak volt kiváló tanítványa, míg a hegedű tanszakra Ambrózy Irén tanárnőt, ki előbb Kemény Rezső, később Berkovics Lajos zeneakadémiai tanárnak volt kitűnő növendéke. Beiratás f. é. szeptember 6-ig naponta d. e. 10—1-ig, d. u. 3—5-ig a tanintézet helyiségében (Rákóczy-ut 12. III. 20) felvételi vizsgák pedig a zongora tanszakra szeptember 7 és 8-án a hegedű tanszakra 9 és 10-én eszközöltetnek.

Őszi és téli ruhák, férfi öltönyök, felöltők, festése és tisztítása. Függyöny, kézimunka, ke-lengye neműek tisztítása. Fe-kete festés elsőrendű kivitelben.
HALTENBERGER VILMOS
kelfestő, vegytisztító és gőzmosógóházában
Nagyvárad.
Gyár telefon sz. 34. Felvételi üzlet 14—69.

*** Eczet készítéséhez alkalmas garatált vegytisztító eczetsav** kapható Farkas István Apolló drogeriájában Nagyvárad, Rákóczy-ut 7/B. Telefon 13—02.

SZINHÁZ.

Bemutakozások és bemutatók

Rövid társulati gyűlés után, amelynek egyetlen célja a katalógus olvasás: megérkezett e mindenkori a kitűzött időre, ma reggel már meg is kezdődik a színháznál a munka: a legközelebbi időz játékrandjének az előkészítése.

Ebben a játékrandban, az új színházi idény legelső napjain a színházi új tagjainak bemutatkozása kelt majd érdeklődést, mert — tudvalevő dolog — hogy Erdélyi Miklós színházgáztató a maga részéről minden lehetőséget elkövetett, hogy ezekben a súlyos háborús időkben is minél jelesebb erővel pótolja a színházi elhanyagolt tagjait.

Azán gyors egymásutánban, a fővárosi színházak legnagyobb sikert aratott idényzáró újdonságai kerülnek színpadra.

Bővelni lehet a színház titkári hivatalában reggel kilenc órától fél egyig és délután három órától fél hatig.

APOLLÓ
mozgó-
színház

Péntek.

NOHRA

társadalmi dráma.

Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünnepponon 8 órakor és hétköznapokon fél 7-kor.

Legújabb táviratok.

Mi fog történni az országgyűlésen?

Budapest, augusztus 31. (Saját tudósítónktól.) A főrendiház szombati ülésén Tisza Istvánon kívül fel fog szólalni Hadik János gróf is. A képviselőház keddi ülésén felszólalásra készül Apponyi Albert és Károlyi Mihály is. Ma több interpellációt jegyeztek be a helyzettel kapcsolatosan. Híre jár, hogy ha a kormány nem hajlandó interpellációs napot rendezni, akkor december végéig elnapolják a házat és akkor is csak az indemnitást fogják tárgyalni.

A román király ámitotta követeket.

Berlin, augusztus 31. Nemesak gróf Czernin magyar és osztrák bukaresti követnek, hanem Busche német követnek is határozottan kijelentette Ferdinánd király, hogy sohasem fog beleszólni, hogy Románia hadat üzenjen a központi hatalmaknak. Szavaiból kitetszett, hogy inkább lemond a trónról. Egy némely katonai intézkedés, a melyet a román hadügyminiszterium elrendelt, a király egyenes parancsára történt. Az utolsó napokban a jelek arra vallottak, hogy a feszültség megnyúlt, annál nagyobb a rejtély, hogy mi indította a királyt elhatározásának megmásítására, a mi teljes ellentétben van a központi hatalmak követeléseinek tett határozott ígéretével. A távirati összeköttetés Bukaresttel vasárnap este óta teljesen megszünt s így be kell várni gróf Czernin és Busche követek megérkezését, hogy megoldják azt a rejtélyt, hogy mi történt az utolsó órákban közvetlenül a koronatanács előtt?

NYILTÉR.

Ablak üvegezés

Tábla üveg

Kép keretezés

előnyös árakban beszerezhetők

Komlós Testvérek

azelőtt HELLER TESTVÉREK rt.
nagykereskedésében Zöldfa-u 13

Helyi és vidéki telefon 372. szám.

SZERKESZTOI POSTA.

V. Z. (Helyben?) Anyira érdekes, hogy a vasárnapi számra tesszük el; kérjük a további folytatást is. Egyszer már meg kell mondani az igazat.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KÁROLY.

Talp, talphulladék,
talp-pótlóanyag és
bőrhulladéküzletem,

katonáskodásom miatt, lakásomon folytatom! Kérem t. vevőim további szives pártfogását

STERN MIKLÓS

Nagyvárad, Péter-u. 1/A.

(Bejártat a Sztaroveczky-utca felől, az inasotthon mellett.)

Szén és tüzifa
eladás

Általános szén és tüzifa vállalat (Vámház-utca 28. sz.)

állandóan raktáron tart valódi poroszszén, brikettet, kokszt, kettőszermosott elsőrendű kovácsszén, aprított és hasáb tüzifát, melyekre előjegyzéseket azonnali és későbbi szállításra elfogad.
Telefon 54. Telefon 54.

EMIR

arcmosó

legtökéletesebb készítmény bőrhámítás és sörör; továbbá izzadó-, fényes, zsíros-, atkás (mitesseres) arcra. Ha naponta többször az arcunkat EMIR-rel bedörzsöljük, az arc rögtön csodás szép lesz, mintha valami mesés lehetfinomságu harmattal lenne bevonva. Óvakodjunk értéktelen utáztatoktól, mert csak az EMIR névvel ellátott eredeti üvegekért vállal felelősséget a készítő.

Egy üveg ára 1 korona 50 fillér.

Alabástrom szappan

legfinomabb illatu és legjobb minőségű pipere szappan, mert teljesen tiszta nővényei zsirokból van összeállítva, kitűnően habzik és teljesen lugmentes. Pompás illatánál fogva a legelőkelőbb körökben is általánosan el van terjedve.

Egy darab ára 2 korona.

Ha szeplőjétől meg akar szabadulni, ha tiszta fehér arcot óhajt, úgy használjon

**Alabástrom-
arckenőcsöt**

Egy tégely ára 1 kor. 20 fillér.

vidéki megrendeléseket azonnal szállítok és 6 korona értékűek költésmentesen lesznek szállítva.

Fenti szerek kaphatók: a készítő

NÉMETH PÁL

gyógyszerész

Arany Kereszt gyógytára, chemiai és cosmetikai laboratoriumában Szent László-tér, a Városháza mellett.

Fenti szerek valódi minőségben beszerezhetők még Csanda Endre Rákóczi gyógyszerésztárában Szacsavay-utca, a Vadász drogériában. és Farkas István Apolló drogériájában.

5. Elsőrendű **jégszekrények** olcsó árban beszerezhetők

Andrényi Károly és Fiainál
Nagyvárad.

Általános Takarékpénztár
Részvénytársaság

Nagyvárad, Bémer-tér 2.

Befizetett részvénytőke:
1.000.000 korona.

Elfogad betéteket 5 százalékos kamatozásra a betét napjától számítva. — Leszámitol váltókat — Engedélyez előnyös feltételek mellett jelzálogkölcsönöket törlesztésekre. Előleget ad értékpapírokra

IZSÁK LIDIA
elsőrendű tűzőszalon

Nagyvárad,
Nagy Sándor-u. 1.

Park-szálloda
területében.

Fűzőket a legelső divat szerint 2 óra alatt elkészítünk, kész fűzőkben egyenes tartók, melltartók és baskótőkben nagy választék. Fűzőket választás végett vidékre is küldünk, tisztításokat és javításokat pontosan elkészítünk. Szigligeti színház művésznőinek egyedüli szállítója.
:: Telefon : 11—53. ::

6. szám.

Valódi
aszfalt fedéllemez
és jó minőségű
kátránypapír
kapható

Andrényi Károly és Fiainál.

NAGYVÁRAD VÁROS
VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP:

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

A telep telefonja 614.

A telep telefonja 614.

1 LITER VIZ FELFORRALÁSA
CSAK 4 FILLÉRBE KERÜL.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy a legújabb rendszerű

Villamos vasalók,
" **főzőedények,**
" **tea főzők,**

megérkeztek és a legolcsóbb árban kaphatók.

Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban telefon rendelésre díjmentesen házhoz szállíttatnak. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Csillárok, 1/2 wattos ivlámpapótlók 2000 gyertyafényig.

Villamos motorok nagy választékban kaphatók.

Költségvetéseket díjmentesen készítünk

Főszereplő telefonja
55.

Főszereplő telefonja
55.

1 ÓRAI VASALÁS CSAK
12 FILLÉRBE KERÜL.

A MŰJÉG

napenkénti rendszeres szállítását megkezdjük, megrendeléseket köszönettel vesszünk, előfizetéseket elfogadunk és előzékeny, pontos kiszolgálásról gondoskodunk

Kiváló tisztelettel

Nagyvárad Sörgyár R. T.

Telefon 439.

Gazdasági és Iparbank
Részvénytársaság

Nagyvárad, Szent László-tér 2. sz.

Alaptőke: 3.010.000 korona.
Tartalékalap: 600.000 kor.

Elfogad betéteket takarékpénztári könyvecskékre és folyószámlára. — Leszámitol váltókat. — Előleget nyújt értékpapírokra. Kölcsönöket ad telekkönyvezett ingatlanokra rövidebb és hosszabb időre. Valamint törlesztéses jelzálogkölcsönöket is engedélyez.

Bővebb felvilágosítást az intézet nyújt.

OLCSÓ SZÉN!

1 mm. almamezői barnaszén házhoz szállítva 4'50 K. Legkisebb szállítható mennyiség 8 vagy 10 mm.

Megrendelhető

Menyhért Szénbánya
Városi irodájában, Kertész-u. 11. sz.
(Hajótér villamosmegálló mellett)
!! Telefonszám: 10-85. !!

ÚJ KENYÉRSÜTŐDÉT

nyitottam, a Szigligeti-u. 13. sz. a. hova a sütenő kenyeret reggel 1/2 9 és 11 órakor kérem elhozni.

Tisztelettel

Pethő Zsigmondné

Az Erzsébetligeten lévő **4 uj földszintes** házban két és három szobás lakások kiadók. (Püspöki residencia mellett)

Értekezni lehet a 3. épületben lakó házmesternél, vagy Incze irodában Bémer-tér 3.